

A 800. 10. 8

Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros Skyriaus
leidinys.

LAIKINASIS GARNIZONO (IGULOS)

STATUTAS

Š. Neumano spaustuvė –Kaune.

1919.

Ke. J. Pucis A 300. 1118.
27-12-19

Originale parašyta: TVIRTINU
Krašto Apsaugos ministeris
VELYKIS.

Svarbiausia taikoslaiku kareivio pareiga, tai sargybos tarnyba. Sargybos valandomis jis sergsti turtą ar šiaip svarbius dalykus. Stovėdamas savo vietoj jis turi didelių teisių: gali vartoti ginklą ir reikalui atsitikus net žmogui gyvybę atimti. Bet neteisėtai žmogų nužudęs jis teisiamas ir sunkiai baudžiamas, o taip pat teisiamas ir baudžiamas nepavartojęs kur reikiant ginklo.

1. Įgulos viršininkas ir kamendantas.

Visa kiekvienos gyvenamos vietos kariuomenė sudaro įgulą. Vyresnysis iš vietos viršininkų skiriamas įgulos viršininku. Be to įguloj esti kamendantas, kuris prižiūri sargybas ir žiūri, kad įgulos tarnyba eitų kaip reikiant.

2. Bendrieji sargybos nurodymai.

Sargybos steigiamos: valstybės turtui ir suimtiniais saugoti ir 2) visuomenės reikalams (per gaisrą, tvaną ir tt.)

Sargybos, atsižvelgiant į jų didumą ir svarbumą totisklo, del kurio jos paskirtos, esti: pirmosios, antrosios ir trečiosios rušies. Atsižvelgiant į sargybos svarbumą skiriama atatinkami žmonės viršininkais. Trečiosios rušies sargybos viršininkas eina savo sargyboj ir vedėjo pareigas.

Sargybos išstato sargybinius. Sargybiniu vadinasi kiekvienas kareivis, pastatytas vietoj su šautuvu ar nuogu kardu rankoj.

Sargybiniai, revolveriais ginkluoti, revolverius laiko makštyse, o kardus rankoje.

Sargybiniams į vietas išvedžioti paskiriama vienas ar daugiau vedėjų. Jei jų keletas, tai jie vadinasi: pirmuoju, antruoju, trečiuoju ir tt. Vedėjais paskiriama labiau sumanūs kareiviai.

Į pirmosios rušies sargybą skiriama dar ir padėjėjas, kuris vadinasi sargybos antrininku. Šioj sargyboj gali buti dar ir kareivis siuntinėjimams. Į sargybas, suimtiesiems saugoti, paskiriami palydovai. Jie lydi suimtuosius sargybos bustinėje. Butas, kur laikomi suimtieji kariškiai, vadinasi kariškių nuovada. Sargybos ir apsaugoms prižiūrėti paskiriama karininkas, kuris vadinasi sargybų dežuru. Kartais jam paskiriama padėjėjas, r u n d u vadinamas. Įgulos viršininkas ir kamendantas yra tiesioginiai sargybų ir apsaugų viršininkai; artimiausiu viršininku yra sargybų dežuras. Laikinosios Sargybos klauso tik įgulos viršininko ir kamendanto. Sargybos ir apsaugos, skiriamos kariuomenės dalių reikalams, nepriklauso nei nuo kamendanto, nei nuo sargybų dežuro. Įteikus sargybų viršininkams slaptažodį, sargybos pereina kamendanto ir dežuro valdžion. Sargybininkai sargybos

laiku negali buti baudžiami. Už nesvarbius nusikaltinimus jie baudžiami sugrįžę į savo dalis. Už svarbesnį nusizengimą sargybininkas siunčiamas į savo dalį ir pakeičiamas kitu. Pėstininkai eina sargybon su šautuvais. Ginklas, sargybą einant, turi buti išvalytas, gerojtvarkoj ir laikomas taip, kad visumet galima butų iš jo šauti. Kiekvienas sargybos kareivis turi turėti 15 kovos šovinių. Sargybinių šovinės ir patrontašai turi buti atsektais dankteliais. S a r g y b i n i ū g i n k l a i vietoje visumet užtaisomi 4 šoviniais taip, kad vamzdyj šovinio nebutų.

3. Sargybų sutvarkymas.

Sargybos pamainomos kas 24 valandos. Kiekviena sargyba susidėda iš vienos kuopos arba reikale iš vieno bataliono kareivių. Kiekviena sargyba turi 3 pamainoms kareivių ir reikalinga vedėjų skaičių. Taip pat turi palydovų ir šiaip kareivių siuntinėjimams. Į sargybas, kur yra nakties vietų sergėti, atsiunčiamos dvi pamainos kareivių. Auštant jie grįžta į savo dalis.

Vedėjų turi buti tiek, kad vienam vedėjui tektų statyti ne daugiau kaip 5 sargybiniai.

Dideliems šalčiams ištikus į tas sargybas, kur sargybiniai stovi ore arba nekurenamuose bustuose, siunčiama dvi pamainos vedėjų. Taip pat siunčiamas tada vienas vedėjas į trečios rusies sargybą. Jis veda sargybinius, pasimainydamas su sargybos viršininku. Visi sargybiniai, paskirsčius jiems vietas, įrašomi į

sargybu įrašus. Tą darbą dirba dar kareivinė sargybos viršininkas, o pirmosios rušies sargybose antrininkas. Sargybos pasimainius sargybu įrašai siunčiami į dalies raštinę.

Kiekvienos sargybos buste turi būti vietų sąrašas. Sąrašė turi būti nurodytos ypatingos sargybinių pareigos ir kuris iš eilės vedėjas veda sargybinius į vietas.

4. Apie slaptažodį ir leidimą.

Slaptažodis yra žodis, kuris parodo sargybos dežurui, rundui ir sargybos viršininkui, kad asmuo, atvykęs pas jį su paliepimu, iš tikrųjų yra tam tikro viršininko įgaliotas. Be to, slaptažodis patikrina, kad atvykusi sargybos pamaina iš tikrųjų tam reikalui yra atsiųsta.

Slaptažodį skiria kasdien naują; šlapsažodžiu visumet esti kurio nors miesto ar šiaip vietos pavadinimas. Sargybu dežuras, sargybas išskirstydamas, paduoda sargybu viršininkams naują ir seną slaptažodį.

Jei yra vietų, kur sargybiniui įsako praleisti tik tam tikrus žmones, tai sargybiniui sakoma dar vienas slaptas žodis, kuris vadinasi leidimu. Tas žodis rodo sargybiniui, ką jis turi per savo vietą praleisti. Todėl sargybinis kiekvienam ateinančiam žmogui liepiasustoti už keliolikas žingsnių ir reikalauja leidimą. Sargybinis leidimo nežinančių nepraleidžia.

Leidimu visumet esti vieno kurio kariško daikto pavadinimas. Jis turi prasidėti ta pačia raide, kaip ir slaptažodis. Paimkime: slaptažodis Kaunas, leidimas kardas. Leidimą įteikia drauge su slaptažodžiu. Bet sargybu dežuras įteikia jį tik tų sargybu viršininkams, kur per sergiamasias vietas turi vaikščioti žmonės, kuriems be leidimo draudžiama per tas vietas eiti. Sargybos viršininkai slaptažodžio niekam nesako. Leidimą sako tik vedėjams ir sargybiniams, einantiems į vietas, kur reikalingas leidimas.

5. Sargybu išskirstymas.

Igulos viršininkas paskiria valandą sargybos skirstyti. Už pusvalandžio prieš išeidamas į susirinkimo vietą sargybos kareivinėje turi būti visai sutvarkytos. Ligi to laiko sargybu viršininkai turi priimti sargybas, patikrinti jų išskaičiavimą ir apžiūrėti, ar tvarkoj sargybinių ginklai, šoviniai tr rubai. Be to sargybu viršininkai turi patikrinti ar vedėjai ir pirmosios pamainos sargybiniai žino savo pareigas. Jei pasirodys, kad kas ko nežino, tai jam reikia išaiškinti. Sargybas išskirsta sargybu dežuras. Kur jo nėra dalies dežuras.

Sargybos išvedamos už $\frac{1}{4}$ vadandos prieš išskirstymą. Sargybos sustoja nurodytoje vietoje ištiesta rikiuote. Terpeklis tarp jų — du žingsniu. Sargybos viršininkai atsistoja savo sargybu dešiniajame sparne pirmoje eilėje. Sargybos antrininkai sustoja antroje eilėje sargybos viršininkų užpakalyje. Vedėjai atsistoja užpakalyje antrininkų: pirmas dešiniajame sparne pirmos

eilės, o antras ir trečias du žingsniu už antrosios eilės paskutiniųjų kairiojo ir dešiniojo sparno gretų. Ketvirtas, penktas ir kiti vedėjai atsistoja kas du žingsniu už antrosios eilės, bet užpakalyj antrųjų gretų kairiojo ir dešiniojo sparno.

Sargybos dežurui pasitikti rundas, arba vyresnysis terp sargybos viršininkų kamandoja: 1) D o m ė!
P a g a r b a d e š (i) n ė n, k a i r ė n!

Sargybų dežuras, pasisveikinęs, patikrina sargybų sutvarkimą ir apžiuri, ar viskas sargybinių tvarkoj. Sargybą apžiūrėjęs, dežuras kamandoja: „S a r g y b ū v i r š i n i n k a i p a s m a n e, ž e n g t e m a r š!“ Sargybų viršininkai ateina pas dežurą ir atsistoja vienon eilėn taip, kaip stovi jų sargybos. Po to dežuras duoda sargybų viršininkams ir rundui slaptažodžių raštelius. Atidavęs slaptažodžius ir įsakęs, kas reikalinga, dežuras kamandoja:

„Sargybos viršininkai, į savo vietas, žengte marš!“ Po tos kamandos sargybos viršininkai pasisuka: pirmoji pusė dešinėn, antroji — kairėn ir eina į savo vietas. Toliau dežuras kamandoja: 1) D e š (i) n ė n, 2) G r e t a s d v e j i n k!
3) A n t p e t i e s! 4) Į s a r g y b a s, 5) Ž e n g t e m a r š!

6. Sargybų pamaina.

Sargybą pamainant naujos sargybos viršininkas, išrikiavęs sargybą ir sustabdęs ją ties sargybos bustu, pats įeina bustan ir pasako senosios sargybos vir-

šininkui savo tarnybą, pavardę ir senąjį slaptažodį. Po to naujoji sargyba įvedama bustan, o senoji išvedama ir sustabdoma ties bustu, Tuomet senosios sargybos viršininkas kamandoja: V e d ė j a i p i r m y n! Paliepęs sargybininkams sustatyti ginklus gubomis, jis eina su vedėjais bustan, kad sargybas atiduoti.

Esant negražiam orui, arba šalčiui daugiau kaip 10 laipsnių senoji sargyba pamainos laiku neišvedama. Naujos sargybos viršininkas, pastatęs savo sargybą vieton senosios, įsako vedėjams paimti iš senųjų vedėjų antspaudų atmušus pagal įrašų. Jiems taip pat pavedama žodžiais vietas. Viršininkas žiuri, kad vietos būtų kaip reikiant pavestos. Tai atlikęs sargybos viršininkas šaukia pirmosios pamainos sargybinius, dar kartą primena jiems jų pareigas ir liepia jiems eiti į vietas. Paskui tikrina likusių žmonių išskaičiavimą ir liepia jiems sustatyti šautuvus gubomis.

Naujasis sargybos viršininkas privalo paimti iš senojo: 1) vietų sąrašą, vietų planą ir instrukcijas; 2) esamuosius sargybos buste daiktus sulig sąrašų ir 3) n u o v a d o j: sumtųjų knygas, suimtųjų raštelius ir pačius simtuosius pagal sąrašo. Sąrašas turi būti senojo sargybos viršininko parašu patvirtintas.

Abiejų sargybų vedėjai, sugrįžę sargybos bustan, praneša savo antrininkams pirmosios rušies sargybose arba sargybos viršininkams antrosios rušies sargybose, kad vienas jų yra vietas atidavęs, o antras, kad yra vietas paėmęs. Pirmosios rušies sargybų antrininkai, išklause vedėjų pranešimų, prieina be šautuvų prie sargybos viršininko, ir jam praneša apie

vietai atidavimą ir paėmimą. Pranešdami apie vietų atidavimą ir paėmimą, kaip vienas taip ir antras vedėjas, praneša ar vietose viskas tvarkinga ar ne.

Išklausę vedėjų pranešimų abu sargybų viršininkai pasirašo senajame vietų įrašė. Jei yra kas nors netvarkinga, tai naujosios sargybos viršininkas įrašo tai į vietų įrašą.

7. Sargybinių statymas ir mainymas.

Sargibiniai esti vidaus ir oro. Sargibiniai stovi po viena (pavieniai) arba po du (poriniai sargibiniai). Porinių sargybinių vienas skiriamas vyresniumu ir eina vedėjo pareigas.

Oro vietose statoma budelės, kur kabinama sargybos rubai.

Sargibiniai atsistoja: 1) vieninis sargybinis kairėj pusėj durų ar vartų prie kurių jis pastatytas; jis stovi atsisukęs nugarą į išėjimą. Oro sargibiniai stovi dešinėj budelės pusėj taip, kad kairiaja alkune liestų budelės ir lygiuotų su jos prišakine puse. 2) Poriniai sargibiniai stovi abypus išėjimo atsigręžę vienas į antrą. Tas oro sargybinis, kuris paskirtas vedėju, atsistoja kairėj pusėj išėjimo vienas žingsnis kairėn nuo budelės, o dešinysis sargybinis dešinėj nuo budelės.

Kiekviena pamaina, eidama į vietas, rikiuojasi: jei sargybinių ne daugiau kaip 3 žmonės, vienon eilėn, o jei daugiau—tai dveilėn. Pamainos eina frontu, o vedėjai eina du žingsniu priešakyj. Pirmą naujos

sargybos pamainą vedant, senasis vedėjas eina grėta naujojo kairėj jo pusėj. Kamanduoja naujasis vedėjas. Porinių sargybinių vyresnysis eina priešakyj antrojo kareivio. Jeigu į sargybą paskirtos dvi vedėjų pamainos, tai pirmą kartą veda sargybinius į vietas abiejų pamainų vedėjai, o jau paskui jie tarp savęs mainosi. Einant pirmą kartą dviejų pamainų vedėjams, senosios sargybos vedėjas eina vienoj eilėj ir kairėje antrosios pamainos vedėjo.

Pamainos eidamos laiko šautuvus ant peties. Besiartinant prie sargybinio, kuris reikia pamainyti, vedėjas už 10 žingsnių nuo jo kamanduoja d o m ė.

Priėjęs prie sargybinio už dviejų žingsnių vedėjas kamanduoja: P a m a i n a s u s t o k l i r s u s t o j a p e r ž i n g s n i p r i e š d e š i n i j i p a m a i n o s s p a r n a; t a p a t i d a r o s e n o s i o s s a r g y b o s v e d ė j a s, t i k p r i e š k a i r i j i p a m a i n o s s p a r n a. P a s k u i n a u j a s i s v e d ė j a s l i e p i a u ž t a i s y t i g i n k l a i r k a m a n d u o j a: P a m a i n a p i r m y n, ž e n g t e m a r š! T a j a k a m a n d a s e n a s i s s a r g y b i n i s ž e n g i a ž i n g s n i d e š i n ė n, i r a t s i s t o j u s i a m n a u j a j a m s a r g y b i n i u i v i e t o j e p a v e d a j a ž o d ž i u. J e i n e r e i k i a a p ž i u r ė t i e s a m ū j ū v i e t o j d a i k t ū, t a i n a u j a s i s s a r g y b i n i s k l a u s y d a m a s a t i d a v i m o ž o d ž i ū, s t o v i a t s i g r ė ž ė s n u g a r a į p a m a i n a. N a u j a m s a r g i b i n i u i i š p a m a i n o s r i k i u o t ė s i š ė j u s, l i k u s e i j i r i k i u o t ė j e ž m o n ė s t a n k ė j a d e š i n ė n.

Pamainos, turinčios kardus rankoje, sustabdytos jų nenuleidžia žemyn.

Jei su pamaina eina trys vedėjai (vienas senosios ir du naujosios), tai pirmos pamainos naujosios sargybos vedėjas sustoja per du žingsniu priešakyj dešiniojo pamainos sparno; o antrosios pa-

mainos vedėjas atsistoja šalia jo iš kairės. Atėjus dviem tos pačios sargybos vedėjams, antros pamainos vedėjas atsistoja vieną žingsnį priešakyj kairiojo pamainos sparno. Visą laiką kamanduoja naujos sargybos pirmosios pamainos vedėjas.

Senasis sargybinis, pamainai besiantinant, ima šautuvą žemėn ir atsistoja, kaip sulig kamanda domė. Atidavęs savo vietą naujam sargybiniui, senasis sargybinis atsistoja kairiajame sparne pamainos ir vedėjui prižiūrint, išima iš šautuvo šovinius. Paskui vedėjas kamanduoja: „ant peties“ ir veda pamainą į kitą vietą. Jei pakeliui tektų eiti šalia sargybos busto, tai vedėjas pamainytus sargybinius palieka buste.

Vieta pavedama žodžiais: Vieta tokia ir tokia, privalo saugoti tą ir tą, paimti tą ir tą (tiek ir tiek antspaudų, spynų, tubų...).

Kada pavedama spynos ir antspaudai, tai naujas sargybinis privalo drauge su savo vedėju apžiūrėti jas ir įsitikrinti, kad jos nesugadintos ir kad virvelės irgi kaip reikiant. Taip pat reikia apžiūrėti sandėlių durys, dėžės, spynos ir tt.

Pirmą pamainą atliekanti abu vedėju turi žiūrėti, kad senosios sargybos sargybinis gerai pavestų naujam sargybiniui vietą. Tą pat turi daryti vedėjas kiekvieną kartą pamainą statydamas.

Kai senasis sargybinis turi pavesti naujam sargybiniui rubus, tai jis nusivelka juos jau vietą pavedęs. Naujasis sargybinis besivilkdamas neturi teisės ginklo iš rankų išleisti.

Poriniai sargybiniai pasimaina patys. Einąs pareigas vyresniojo pirmiau pamaino eilini, o paskui ir pats su vyresniuoju sargybiniu pasimaino.

Vidaus sargybinius mainydamas, vedėjas kamanduoja: 1) Su-stok! 2) pamaina pirmyn, žengte marš! Po kamandos naujasis sargybinis ima šautuvą žemėn ir paskui vedėją eina vidun ir pamaino sargybini. Kiti žmonės tuo tarpu laukia vedėjo ateinant.

8. Sargybos tvarka.

Sargybiniai reikia kas dvi valandos mainyti. Pamainymas daroma nelygiomis valandomis. Jei sargyba paima vietas lygine valanda, tai antroji pamaina šiunčiama po valandos; tatai turi būti pažymėta sargybos įrašė. Esant 15° R. (19°C) arba daugiau šalčio ramiu oru, o vėjui pučiant ir mažesniame šaltyj, tai sargybiniai pamainomi kas valanda. Sargybiniai gali būti pamainomi kas valanda taip pat ir dideliame karščiui esant.

Jei sargybiniai buvo kas valanda pamainomi, tai reikia tai vietų įrašė pažymėti, nurodant kurią valandą buvo pradėta toks mainymas ir kada pabaigta. Jei pamainas mainė du vedėju, tai reikia pažymėti, katras vedėjas kuriomis valandomis vedė sargybinius.

Siųsti antrajai ir kitoms pamainoms į vietas sargybos viršininkas (o pirmosios rušies sargybose antrininkas) liepia žmonėms paimti šautuvus ir išsirikiuoti ties savo vedėjais, kurie juos ir išvedžioja į vietas. Fronto sargybinis eina tiesiai prie budelės ir pamaino senąjį sargybini.

Vedėjas, pamainęs paskutinį sargybinių, veda juos į sargybos bustą.

Sargybos viršininkas (sargybos antrininkas), kas kartas, pamaina išsiuntęs, sargybą išskaičiuoj, kad reikalui ištikus galėtų pašaukti sargybą su šautuvais.

Sargybas patikrinti turi teisės: 1) įgulos viršininkas, 2) kamendantas, 3) sargybų dežuras, 4) visi tiesioginiai sargybos dalies viršininkai, pradėdant nuo kuopos vado, 5) apskrities, korpuso ir divizės štabų viršininkai, 6) runda, 7) kamendantui įsakius: kamendanto padėjėjas ir kamendantūros adjutantas. Sargybos viršininkai asmenų, paminėtų punkte 7, klausia slaptazodžio.

Įeinant į sargybos bustą asmeniui, turinčiam teisės sargybą patikrinti, sargyba rikiuojasi be šautuvų, o sargybos viršininkai, sukamandavę domė, praneša atėjusiam apie sargybos stovį. Jei sargybos bustan įeina šiaip kas nors iš vyresnybės, tai žmonės nesirikiuoja, o tik atsistoja ir užsidėda kepure. Nuo vakaro patikrinimo ligi ryto patikrinimo sargybininkai niekam nesirikiuoja, o tik kas nesiils atsistoja ir užsidėda kepure.

Jei atėjusis pareikalautų palydovų vietoms apžiūrėti, tai pirmosios ir antrosios sargybose duodama jam vienas vedėjas ir kareivis. Trečiosios rušies sargybose palydovu eina pats sargybos viršininkas, palikęs savo vietoj vyresnįjį kareivį.

Įgulos viršininkas, kamendantas ir visi tiesioginiai sargybinio viršininkai, pastebėję sargybinio karnors netvarkoj, primena jam. O kiti asmenys,

pamatę sargybinio netvarką, privalo apie tai pranešti sargybos viršininkui, nepamindami sargybininui.

Viršininkai, patikrinę sargybas, rašo tai į knygas, pažymėję kokioj tvarkoj sargybą rado.

Sargybos bustan įleidžiami: 1) atvykusieji patikrinti sargybą, 2) atvykusieji išimti arba padėti pinigų į sargybos saugojamą pinigų skrynį, 3) turį teisės pasimatyti su suimtaisiais, 4) turį reikalo pasimatyti su sargybos viršininku ir 5) suimtųjų ir sargybos viršininko tarnai.

Fronto sargybinis, sulaikęs ties bustu asmenis paminėtus p. p. 2, 3, 4 ir 5, šaukia sargybos antrininką. Antrininkas, išklausęs atėjusius, įleidžia bustan tuos, kurie turi teisės ten įeiti, arba praneša apie juos sargybos viršininkui.

Jei sargybinis pažįsta atvykusį sargybos patikrinti, tai įleidžia jį bustan be jokių trukdymų, jei jo nepažįsta, tai šaukia antrininką. Antrininkas liepia atvykusį įleisti, jei jį pažįsta, jei jo nepažįsta, tai praneša apie jį sargybos viršininkui.

Jei sargyba neturi fronto sargybinio, tai turintieji sargybon reikalą įeina bustan patys. Sargybos viršininkas privalo tuojau juos išklausinėti apie jų reikalą, išskiriant tuos, kurie turi teisės sargybą tikrinti, jei jis juos pažįsta.

Vakarais kareivius tikrina sargybos buste.

Ne vienas sargybininkas neturi teisės palikti sargybos be jos viršininko leidimo.

Nuo 9 valandos vakarą ligi 6 rytą vienai sargybinių pamainai ir jos vedėjui leidžiama atsigulus ilsėtis, bet nenusivelkanti ir nenusiimanti amunicijos, o tik atsegus apikaklės kabliukus. IIsisi ta pamaina, kuriai artimiausioj eilėj reikės stoti į vietas. Pamainai išėjus į vietas, kita iš eilės pamaina atsigula ilsėtis, bet tik tuomet, kai stovėję vietose sargybiniai pargrįžta bustan ir sargyba esti išskaičiuota.

Sargyboj turi buti ramu ir tvarka. Dainuoti, žaisti ir graijiti draudžiama. Sargybos bustan draudžiama nešti svaiginamųjų gėrimų. Sargybininkai neturi teisės atsisėgti ir nuimti amunicijos, bet buste gali buti be kepurų.

Naktį, viršininkui įėjus, sargybininkai be paliepmo nesirikiuoja ir šautuvų neima, o tik kas neiisli atsisetoja ir užsidėda kepures.

Sargyboj visumet švaru; laiptai ir plotmės iššluotos ir smėliu išbarstytos; oro temperatura gyvenamuose bustuose ne mažesnė, kaip 14° R. (17,5° C); krosnys kurenamos ne vėliau kaip 5 val. vakarą; šviesa nuo temstant ligi auštant turi buti: sargybai, vidaus sargybiniams, suimtiesiems kamerose, priemenėse ir išeinamose vietose. Taip pat šviesa duodama ir į sargybos viršininko kambarį. Sargybininkų valgiui šildyti leidžiama buste kurenti ugnis ligi 7 val. popiet.

Sargybos buste laikomas sargas. Jis prižiuri buste švarumą, malkas, žibalo, kurena krosnis, žibina šviesą.

Jei sargybos bustan duota permaža malkų ar

žibalo, arba šiaip kas netvarkoj, tai sargybos viršininkas praneša apie tai sargybų dežurui ir rašo tai į sargybos įrašus.

Sargybos šaukiamos su šautuvais:
1) atsitikus netvarkai, kuri pačiai sargybai gali buti pavojinga arba gaisrui netoli sargybos busto; 2) sargybos pamainai.

Sargybai iššaukti fronto sargybinis šaukia: sargyba plotmėn, o pats atsisetoja šalia budelės. Kur nėra fronto sargybinio, pats sargybos viršininkas kamanduoja: šautuvus.

Sargyba rikiuojama pačiame buste ir išeina iš busto gretomis, laikydama šautuvus rankose. Iššaukus sargybą plotmėn, ji rikiuojama keturi žingsniai į kairę nuo budelės jos priešakio tiesumu (vienoj eilėj su budeles priešakiu). Kai sargyba jau išrikiuota sargybos viršininkas kamanduoja: lygiuok ir vykdo tai, kam sargyba iššaukta.

Fronto sargybinis, sargybą plotmėn iššaukiant, atsisetoja savo vietoje prie budelės, kur ir lieka ligi sargybą paleidžiant.

Suimtieji vedami nuovadon su raščiuokais, kur pažymima jo kariuomenės dalis, tarnyba, vardas, pavardė, suėmimo priežastis ir bausmės laikas,

Visi nurodymai, kurie įrašyti apie suimtąjį raščiuoke, nuovadovj įtraukiami į suimtųjų knygas. Suimtiesiems pinigai, ginklai ir kiti gyvybei pavojingi daiktai draudžiama turėti. Jiems taip pat draudžiama: kelti triukšmo, netvarkos, kalbėti su kuo nors per langą, dainuoti, kortuoti.

Suimtieji nuo ryto ligi vakaro patikrinimo esti apsilvilkę forminiais rubais.

Suimtųjų kamerų raktą turi sargybos antrininkas. Suimtieji įleidžiami arba išleidžiami tik viršininkui įsakius. Išeinamojoni jie leidžiami be sargybos viršininko įsakymo vien su palydovu.

Suimtuosius leidžia lankyti nuo 7 val. rytą ligi vakaro patikrinimo. Suimtuosius lankyti gali tik turį kamendanto biletus su jo parašu ir valdžios antspaudu. Biletė parašoma to asmenio, kuriam leista su suimtuoju pasimatyti, vardas, pavardė ir kiek buti.

Biletai duodami vienam kartui arba paskirtam laikui. Jei biletas duotas tik vienam kartui, tai su juo gali ateiti pas suimtąjį tik tą dieną, kuri biletė pažymėta. Sargybos viršininkas tą biletą paima ir atiduoda drauge su sargybos įrašu. Biletai, duodami ilgesniam laikui, atimami tik tam laikui pasibaigus. Tardomuosius arba teisman patrauktuosius galima lankyti tik sargybos viršininko arba antrininko akyvaizdoj.

Bendrose kamerose laikomi tardomieji ir teisman patraukti kariškiai, o taip pat ir kariškiai policijos ar milicijos suimti.

Tardomieji ir teisman patraukti kariškiai siunčiami su apsarga kamendantūros vadybon. Čia juos apžiuri ir paskui su ta pačia apsarga ir kamendanto rašteliu siunčia nuovadon. Nuovodoj sargybos antrininkas juos dar kartą apžiuri.

Suimtasis privalo su savim atsinešti: munderi, kelnes, apsiaustą, kepurę, batus, dvejus skalbinius: vienais devėti ir antruosius išmazgotus turėti.

Rasti pas suimtuosius uždrausti daiktai atimami ir atiduomi apsargos vyresniajam. Vyresnysis turi visus tuos daiktus užrašyti į siuntinių knygas, kuriose sargybos viršininkas pasirašo, kad yra suimtuosius priėmęs. Šie daiktai taip pat turi buti įrašyti į suimtųjų knygas.

Apsargos vyresnysis atimtuosius iš suimtųjų daiktus atiduoda tam, iš kurio suimtąjį priėmė.

Bendrose kamerose suimtieji miega ant lentų, su čiuziniais (šiaudininiais) ir priegalviais.

Valgį jie gauna kamendanto įsakymu.

Suimtieji išeinamojoni eina palydovų lydimi. Kameros vedinamos ir valomos.

Naujai pamainai atėjus, suimtieji rikiuojami patikrinti.

Patikrina sargybos antrininkas, sargybos viršininko prižiurimas. Sargybos antrininkas taip pat apžiuri suimtuosius ir visą bustą.

Sargyboms pasimainant senos ir naujos sargybos antrininkai bendrai apeina kameras, priemenes ir išeinamąsias, žiurėdami, ar nesugadintos sienos, grindys, langai, geležys ir t.t.

Suimtiesiems kur nors iš sargybos busto lydėti kamendanto atsiunčiama tam tikra sargyba.

9. Sargybininkų pareigos.

Sargybinis yra neliečiamas asmuo.

Sargybinis privalo: 1) budriai žiurėti savo vietą ir visa tai, kas jo priežiurai pavesta. 2)

neiti iš savo vietos kol bus pamainytas ar paleistas, nors jo gyvybei pavojus grėstų.

Jei netoli jo vietos bus keliama netvarka, tai sargybinis reikalauja nurimti. Jei jis mato, kad jam vienam nepavyks triukšmadarius suvaldyti, tai jis praneša apie tai savo sargybos viršininkui. Praneša švilpdamas, šaukdamas arba per praeivius ar per artimiausį sargybinį. Taip jis elgiasi ir arti jo vietos gaisrui atsitikus arba jam pačiam staiga susirgus.

Sargybinis turi vykdyti įsakymus: sargybos viršininko, sargybos antrininko ir savo vedėjo. Tik šie žmonės turi teisės sargybinį pamainyti arba jį iš vietos paleisti.

Sargybinis privalo savo vietoj stovėti budriai, atsidėjęs, vien savo pareigų žiurėdamas, neišleisdamas ginklo iš rankų ir niekam jo neatiduodamas. Sargybiniui draudžiama: sėdėti, miegoti, valgyti, gerti, kalbėti ir imti pinigai arba šiaip daiktai sau arba saugoti iš žmonių, kurie neturi teisės jam palipti. Jam draudžiama taip pat ir laukan eiti.

Sargybinis turi atsakinėti į klausimus: įgulos viršininko, kamendanto, sargybų dežuro, rundo ir visų savo tiesioginių viršininkų.

Sargybiniai gali vaikščioti po visą jų saugojamą plotmę ir laikyti šautuvą taip, kaip jiems geriau.

Sargybiniai prie suimtųjų kamėrų ir vidaus vietose laiko šautuvus žemėje ir nuo savo vietų nenuėina. Bet jei vidaus sargybiniui, kad geriau pareigos eitų, tenka nuo vietos nueiti, tai jis ne tik gali, bet net privalo tai padaryti.

Sargybinis gali ginklą vartoti: 1) sauganajai vietai ar asmeniui apginti; 2) apsiginti; 3) suaiškyti suimtajam.

Visuose šiuose atsitikimuose sargybinis tik tuomet gali ginklą vartoti jei kitaip negali apsieiti. Prieš vartodamas ginklą sargybinis privalo šauktis pagalbos arba kaip kitaip nusižengimą sukliudyti, palėkime, mėginančiam pabėgti suimtajam jei dar yra aiko, sargybinis turi šaukti: s u s t o k, š a u s i u.

Užtaisytame šautuve visi keturi patronai turi būti autuvo dežutėj, o gaidukas nuleistas.

Pinigų skrynios ar sandėlio sargybinis prileidžia prie skrynios ar sandėlio tik savo vedėjui, sargybos viršininkui ar sargybos antrininkui paliepus.

Nuo to laiko, kai nuo skrynios ar durų nuimtas antspaudas ligi vėl bus durys uždarytos ir antspaudas ždėtas sargybinis nieko prie sandėlio neprileidžia be asmens leidimo, kuris nuėmė antspaudą. Duris užarant antspaudą gali uždėti tas pats asmuo, kuris antspaudą nuėmė. Antspaudą nuimant ir uždėdant turi būti vedėjas.

Sargybinis, saugodamas triobėsius žiuri, kad nei sienose, nei aplinkinėse tvorose ar muruose nebutų laužta, sugadinta, arba kad nebutų daroma ar pararyta kokių nors urvų, pakasų, lindynių ir t.t. Taip at jis turi žiurėti, kad niekas per tvorą ar sieną neptų. Jei iš lango ar per tvorą bus išmesti ar peresti kokie daiktai, tai sargybinis ima juos savo saugon, kol ateis vedėjas.

Parako sandėlio sargybinis žiuri, kad ti sandėlio niekas nerukytų, nevažinėtų, o taip pat,

kad uiekaš arčiau 50 žingsnių nekurtų ugnies ir neišsaudytų.

Tie parako sandėliai, kur leidžiama vaikščioti su žibintu, paminimi vietų sąrašė.

Suimtųjų sargybinis nieko prie jų neleisti, o džia be savo vedėjo, sargybos viršininko arba sargybos antrininko. Kameros sargybinis pėsčiomis skilutę duryse žiuri, ką veikia suimtieji. Pastebėjęs kitą, nors draustiną, sargybinis arba pats suimtuosius žodžiu perspėja, arba praneša apie tai sargybos viršininkui. Kiemo sargybinis, žiuri, kad suimtieji negadintų langų, geležių, nieko nemetytų per langą ir nesikalbėtų su praeiviais.

Jei suimtieji neklauso sargybinio, tai jis apibūdinti turi kaip nors, bet nepasitrakdamas iš savo vietos, pranešti sargybos viršininkui; tik kitaip negalint, galima usiu, neišvengiamu atsitikimu sargybinis turi ginklą vartoti.

Kalėjimo vartų sargybiniai be kalėjimo valdybos leidimo nei kalinių, nei šiaip pašaliečių neišleidžia ir neįleidžia.

Gaisro sargybiniai privalo saugoti padėgelių turtą, niekam, taigi ir išnešusiam, neleisdamas imti išneštąjį turtą be savo vedėjo ar sargybos viršininko leidimo.

Fronto sargybinis privalo: 1) saugoti sargybos bustą, 2) reikalui esant, iššaukti plotmės sargybą ir 3) iššaukti sargybos viršininką, jei ji koks nors reikalauja.

Praeinantiems viršininkams ar jų klausimais atsakinėdamas sargybinis pagerbia juos lyg kamarduotų „domė“!

Vedėjo pareigos. Vedėjas privalo žinoti nam pavestų vietų skaičių, kame jos yra ir kokių ypatingų pareigų sargybiniai vietose turi.

Vedėjas privalo klausyti tik sargybos viršininko ir sargybos antrininko paliepimų.

Vedėjas, sargybon stodamas, privalo sužinoti iš senojo vedėjo visus dėl vietų paliepimus ir paimti iš jo antspaudų atmušas.

Vedėjas sargybinius statydamas privalo: 1) apžiūrėti ar tvarkoj ir nesugadinti pavestami dalykai, vietų rubai, tubai spynos, antspaudai ir jų virvelės, 2) palyginti antspaudus su jų atmušais ir 3) prižiūrėti, kad senasis sargybinis teisingai pavestų naujajam savo vietą, o taip pat, kad naujasis gerai savo pareigas suprastų.

Jeigu vietose būtų rasta kas nors sugadinta ar taip netvarka, vedėjas tuojau turi apie tai pranešti sargybos viršininkui.

Prie skrynių, sandėlių ir kitų vietų vedėjas prileidžia asmenis tik sargybos viršininkui įsakius. Prieš atidarant skrynią ar duris vedėjas privalo palyginti antspaudą, kurį atnešė atėjęs asmuo su antspaudu atmušu, paimtu iš sargybos busto ir su antspaudu, kuris yra ant durų. Skrynias, duris uždarius ir antspaudą pridėjus vedėjas drauge su sargybiniu vėl palygina antspaudu atmušą su naujai pridėtu antspaudu.

Jei pinigų skrynia ar saugomojo busto durys bus ilgam atidarytos, tai vedėjas, antspaudus atplė-

šus, grįžta į sargybos būstą. Antspaudams pridėti jis vėl turi prie saugomųjų dalykų ateiti.

Įleisdamas į parako sandėlį, vedėjas reikalauja kad visi apsiautų tubais ir nusiginkluotų.

Sargybos antrininko pareigos. Sargybos antrininkas privalo žiurėti, kad visi sargybos kareiviai gerai eitų savo pareigas ir kad buste būtų tvarka. Jis klauso sargybos viršininko įsakymų. Reikalui esant jis apima jo vietą.

Antrosios ir trečiosios rušies sargybose sargybos antrininko pareigas eina sargybos viršininkas.

Pasimainant, sargybos antrininkas sąrašu priima iš senos sargybos antrininko visus esamus sargybos būste daiktus. Jis privalo tinkamu laiku siųsti sargybinius į vietas. Kiekvieną kartą, sargybiniams iš vietų pargrįžus, jis klausia juos ar viskas vietose gerai.

Nuovadose sargybos antrininkas apžiūri kameras ir pačius suimtuosius. Kameras raktus jis turi pats bet ką nors leisti į kameras ar iš kameras jis gali tik sargybos viršininkui įsakius. Tik į išeinamąsias jis leidžia suimtuosius sargybos viršininko nesiklauses.

Sargybos žvalgų pareigos. Sargyba siunčia žvalgus: 1) sargybiniams patikrinti ir 2) jei kas nors atsitiko, ištirti tai ir sargybai pranešti. Sargybos viršininkas sprendžia kada ir kiek žvalgų siųsti.

Sargybos žvalgai siunčiami ne mažiau, kaip po du; jie siunčiami iš žmonių paskutinei pamainai pargrįžusių iš vietų.

Sargybiniui susirgus vienas žvalgų pasilieka prie jo, o antras eina sargybos būstan viršininkui pranešti.

Sargybos viršininko pareigos. Po išskirstymo sargyba klauso sargybos viršininką. Jis atsako už kiekvieną sargybininką, todėl privalo žinoti kiekvieno sargybininko pareigas.

Sargybos viršininkas klauso įsakymų: įgulos viršininko, kamendanto ir sargybos dežuro. Visi šių viršininkų įsakymai, per kitus asmenis duodami, turi būti slaptažodžiu patvirtinami. Sargybos viršininkas, gavęs kurį įsakymą žodžiu, turi teisės pareikalauti iš to asmens, jei jo nepažįsta, įsakymo patvirtinimo raštu. Apskritai sargybos viršininkas turi teisės patikrinti gautąjį įsakymą taip, kaip jis išras reikalinga.

Sargybos viršininkui draudžiama: išeiti iš sargybai pavesto ploto, leisti tan plotan svečius ar šiaip pašaliečius, nusiginkluoti, nusivilkti, paleisti iš sargybos sargybininkus, išskiriant tik atsitikimą, jei sargybininkas susirgtų.

Sargybos viršininkas gali įsakyti sargybai ginklus vartoti neatsakydama: 1) saugomosioms vietoms ar asmenims apginti, 2) sargybai apsiginti ir 3) suimtųjų sukilimui numalšinti. Kalėjimuose, kur yra savo vyresnybė, sargyba gali ginklą vartoti tik kalėjimo vyresnybei paliepus.

Sargybos viršininkas pats sprendžia, kaip ginklą vartoti. Prieš ginklą vartojant sargybos viršininkas privalo, jei gali, perspėti apie tai tuos žmones, prieš kuriuos ginklas turi būti vartojamas.

Jei atsitiktų arti sargybos būsto riaušių—sargyba turi būti pasirėngusi apsiginti, jei būtų ji užpulta. Riaušėms arti sargybos atsitikus sargybos viršininkas privalo apie tai tuojau milicijai pranešti.

Atsitikus sargybos buste gaisrui, sargybos viršininkas nuveda sargybą ir suimtuosius į nuošalia vietą, o pats rupinasi gaisrą gesinti ir gelbėti visa tai, kas galima. Pašaukti teisman ir tardomi suimtieji sargybinių apsupami.

Jei dėl gaisro ar potvynio sargybiniams grėsia pavojus, tai sargybos viršininkas siunčia vedėjus, pastatyti sargybinių taip, kad jiems pavojus negrėstų arba kad jie juos sargybos bustan parvestų. Pavojui praėjus sargybos viršininkas stato sargybinius atgal į savo vietas. Apie visus tokius atsitikimus ir savo įsakymus jis praneša sargybų dežurui.

Sargybos patikrinti sargybos viršininkas arba siunčia žvalgus, arba pats eina. Jis taip pat turi patikrinti ar sargybiniai gerai savo pareigas supranta.

Sargybininkui susirgus, sargybos viršininkas siunčia ligonį arba į dalį, arba artimiausią ligoninę. Apie tą atsitikimą jis ir gi tuojau praneša sargybų dežurui. Susirgusio vieton jis reikalauja iš jo dalies kito kareivio.

Sargybos viršininkas, pats susirgęs, savo pareigas paveda vyresniajam sargybos kareiviui. Apie savo ligą jis tuojau praneša sargybų dežurui, bet pats be jo leidimo sargybos pamesti negali.

Jei, sargybiniams pasimainant, pasirodytų, kad antspaudai nesutinka su atmušais arba butų rasta sugadintos antspaudų virvelės, spynos, durys ar šiaip kas, tai sargybos viršininkas privalo apie tai tuojau pranešti sargybų dežurui.

Sargybos viršininkas tuojau turi pranešti sargybų dežurui apie visus sargyboj atsitikimus ir savo dėl jų įsakymus.

Savo pranešimus sargybos viršininkas siunčia per sargybininkus.

N u o v o d o s, sargybos viršininkas privalo: 1) žiūrėti, kad nuovodoj būtų laikoma gera tvarka, 2) neleisti suimtiesiems pabėgti ir žiūrėti, kad suimtiesiems būtų duodama reikiamas ir savo laiku valgis.

Sargybai pasimainant suimtieji tikrinami sąrašu; kiekvieną suimtąjį pavarde šaukia; tas sąrašas senjo sargybos viršininko pasirašomas. Suimtųjų kameros apžiūros ar nėra kur sulaužytų gelėžų, sugadintų langų, durų, sienų, grindų ir t. t.

Radęs ką sugadintą, sargybos viršininkas reikalauja iš asmenų, kieno vadyboj nuovada yra, tuojau tai pataisyti.

Jei suimtieji dėl ko nors pasiskųstų, sargybos viršininkas turi insitikinti ar jų skundas teisingas. Jei skundas teisingas, tai jis tuojau apie tai praneša sargybos dežurui.

Sargybos viršininkas priima nuovadon suimtuosius tik iš tų asmenų, kurie turi teisės jam įsakyti.

Suimtuosius paleisti arba kur nors pasiųsti sargybos viršininkas gali tik kamendantui paliepus.

Sargybos viršininkas turi dalyvauti suimtąjį priimant arba jį kur nors siunčiant. Jis turi patikrinti

priimamuosius ir siunčiamuosius jų sąrašu, o taip pat ir jų poperius.

Jei sargybos viršininkui žinoma, kad siunčiamasis suimtasis svarbus nusidėjėlis arba mano pabėgti, tai jis turi padidinti jo apsaugą ir perspėti apie jį, kaip apsarginius, taip ir tuos asmenis, kuriems suimtasis siančiamas.

Jei suimtieji kelia riaušių, tai sargybos viršininkas privalo juos numalšinti. Jei suimtieji jo žodžių geroju neklausytų, jis turi juos varu numalšinti, o jau galiausiai atsitikimu, jei kitaip negalima būtų, jis liepia ginklą vartoti.

Suimtajam pabėgus sargybos viršininkas tuojau apie tai praneša artimiausiam milicistui. Sargyboj turi būti žinoma, kur reikia pranešti suimtajam pabėgus.

Kas kartas, suimtuosius priėmęs arba išsiuntęs, ar paleidęs sargybos viršininkas įrašo tai į suimtųjų knygas. Suimtuosius lankyti sargybos viršininkas leidžia tik kamendantui raštu įsakius.

Sargybai pasimainius sargybos viršininkas atiduoda kuopos raštinėn: 1) sargybos įrašus ir raštelius, kuriais buvo leista suimtieji lankyti, 2) kamendanto paliepinus deliai sumtųjų paleidimo ar kitur jų pasiuntimo, o taip pat pasirašymas tų asmenų, kurie suimtąjį priėmė.

Kalėjimus sargyba saugoja tik iš oro. Reikalui esant sargyba padeda numalšinti kalinių riaušes.

Kalėjime sargybos viršininkas kalinių nepriiminėja.

Sargyba neatsako jei kalinys pabėgo pro pakasą ar kitokiu budu, kuris sargybai negali būti matomas.

Kalėjimo vartų raktą turi kalėjimo vyresnybė. Bet jei sargybos vietų yra ir kieme, tai asmenys, privalą sargybą tikrinti, turi būti dieną ir naktį įleidžiami kalėjimo kieman.

Jei kalėjime vyresnybė pareikalauja apsaugos kaliniams lydėti, tai sargybos viršininkas tik tuomet ją duoda, kai tam reikalui sargyboj yra kareivių; o šiaip sargybininkų apsaugon neduoda.

Išleidžiant kalinius kalėjimo kieman pasivaikščioti, sargyba esti paruošta prireikus tuojau ginklo imtis. Jei nėra fronto sargybinio, tai jis turi būti pastatytas ties įėjimu į sargybos bustą.

Jei sargybos buste yra sandėlis ar pini-gų skrynios, tai sargybos viršininkas leidžia juos atidaryti šių taisyklių laikadymasis: 1) sargybos bustan iš anksto turi būti atsiųstas kamendanto pasirašytas ir su jo antspaudu raštas, kuriame nurodoma, kada ir kuriuos asmenis prie skrynios ar sandėlio prileisti (rašte turi būti aiškiai nurodyta to asmens pavardė ir tarnyba); 2) minėti tame rašte asmenys, atvykę nurodytą dieną sargybos bustan, privalo sargybos viršininkui parodyti skrynių ar sandėlio antspaudus ir jų atmušus. Sargybos viršininkas privalo tuos atmušus sulyginti su esamaisiais sargybos buste atmušais, o paskui prileidžia atėjusius prie sandėlio ar skrynių. Jems atidarant sandėlio ar skrynių duris turi būti vedėjas. Jei bent kas iš aukščiau nurodytų punktų ne įvykdyta, tai sargybos viršininkas nieko prie sandėlių ar skrynių neprileidžia. Jei atvy-

ko ne visi rašte nurodyti asmenys, tai tada atvykę pas sandėlį ar skrynią irgi neleidžiami,

Asmenys, turėję reikalo į skrynią ar sandėlį, privalo įrašyti ir pasirašyti sargybos įrašuose, o taip pat kamendanto rašte, kada (metai, mėnuo, diena ir valanda) buvo atidarę sandėlį ar skrynią. Kamendanto raštas drauge su vietų įrašais sargybai pasimainius atiduodami sargybos dalies raštinei, kuri ir nusiunčia juos kamendantui.

Gaisro sargybiniai statomi iš kareivių, tyčia į gaisrą atsiųstų. Vietos sargybiniams statyti nurodomos prie gaisro esamosios milicijos vyresybės arba, jiems dar nesant, paties sargybos viršininko.

10. A p s a r g a.

Kaliniams ir suimtiniam gabenti skiriama ap-sarga. Apsargos viršininkas privalo visą laiką būti apsarگو paskirtam buste.

Tame buste turi būti iškabintas sąrašas, kamendanto pasirašytas, kur nurodoma, kam pareikalavus, ap-sarga slunčiama.

Rašte, kuriuo ap-sarga kur-nors reikalaujama, aiškiai nurodoma kiek kalinių partijų, kiek kiekvienoj partijoj žmonių, kur jas nugabenti ir kieno žinion turi būti jos atiduotos.

Kalinius priima ap-sargos viršininkas sąrašu. Kaliniai, nugabenti paskirton vieton, atiduodami irgi tuo

pačiu sąrašu. Tas, kuris, kalinius priėmė, turi tame sąraše pasirašyti. Tą sąrašą ap-sargos viršininkas pas-kui atiduoda savo vyresnybei.

Kaliniams ar suimtiesiems lydėti ap-sarginiai su-stoja taip; 1) jei du ap-sarginiai, tai abu eina abypus kalinių, bet taip, kad būtų pusę žingsnio atsilikę. Vy-resnysis ap-sarginis turi eiti dešinėje, 2) trims ap-sarginiams esant du eina iš šonų, o vyresnysis iš užpa-kalio, 3) vedant daugiau kaip tris kalinius, vienas ap-sarginis eina priešakyje, kiti iš šonų, o vyresnysis iš užpakalio.

Ap-sarginiai: 1) neleidžia kaliniams pabėgti, 2) neleidžia jiems kalbėtis arba šiaip reikalų su paša-liečiais turėti, 3) jei kaliniams ar suimtiesiems grėsia pavojus iš šalies (nuo įpykusios žmonių minios) gina juos. Todel kaliniai uždrausta vedžioti gatvėmis ar plotais, kur daug žmonių.

Kaliniams neduoti pabėgti, ap-sargininkai turi naudoti ginklus nurody-mais sargybiniam.

Ap-sarginiai, eidami savo sargybos pareigas, nie-ko gerbti negerbia. Teismuose jie stovi laisvai, lai-kydami šautuvą žemėj.

Ap-sarginių, kalinius lydint, jei jų nedaugiau kaip 5, turi būti vis vienu daugian, negu kalinių.

Nuo 6 ligi 10 kalinių lydi 6—7 ap-sarginiai. Tarp ap-sarginių, vienas esti vyresniuoju.

11. S a r g a i.

Vyresnybės nuožiūra įvairiems nesvarbiems kariuomenės įtaisymams (šaudykloms, nedideliems sandėliams ir t.t.) apsaugoti skiriami sargai.

Jei sargai esti sargybos buste, tai jie klauso sargybos viršininko. Jai sargai turi bustą skyrium, tai jų vienas esti vyresniuoju. Sargai taip pat išeina į sargybų išskirstymą ir stovi visų sargybų kairiajame sparne. Sargybų vyresnieji eina drauge su sargybų viršininkais slaptazodžio paimti.

Sargai tarnyboj neturi pasilikti daugiau kaip 24 valandas. Naujai atvikusi į vietas sargų pamaimeina tiesiai bustan be jokių iškilnių. Sargai vietas vienas kitam paveda be vedėjų, patys, bet naujasis sargas turi vietą paimti išsenojo tomis pačioms taisyklėmis, kaip ir sargybininkai, tik be kokių nors iškilnių, o tiesiog prie jo priėjęs. Sargai iš vietų pamainomi kas 4—6 valandos. Bet jei šalta, tai jie pamainomi taip pat, kaip ir sargybininkai. Vietoj stovintiems sargams draudžiama miegoti ir imti pinigų. Naktį jiems draudžiama sėdėti.

Ginklą sargai, vartoja tomis pačiomis taisyklėmis kaip ir sargybininkai.

Sargams nepavedama suimtųjų saugoti.

Sargų vyresnysis privalo: 1) pasimainydamas su senuoju vyresniuoju priimti turimuoju sąrašu viską, kas yra sargų buste, 2) savo laiku siųsti

sargus pasimainyti, 3) žiurėti, kad sargai gerai eitu savo pareigas, taip pat žiurėti tvarkos sargų buste; 4) jam draudžiama kviesti bustan svečius; 5) sargus iš vietas į vietą jis gali kilnoti tik tada, kai jiems gresia pavojus; šuo atsitiskimu jis daro taip, kaip ir sargybos viršininkas; 6) sargui arba jam pačiam susirgus jis daro irgi taip, kaip ir sargybos viršininkas; 7) savo pranešimus sargybų dežurui jis siunčia per sargą.

Krašto Apsaugos Literatūros Komisijos pirmininkas

Karininkas LIATUKAS.

Komisijos nariai:

Karininkas NASTOPKA.

Karininkas ADAMKAVIČIUS.